

Република Србија

**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 021-01-00012/2020-01

Датум: 6. новембар 2020. године

Кнеза Милоша 20, Београд

ИЗВЕШТАЈ

**О ДОДЕЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ 2019. ГОДИНЕ**

Новембар 2020. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
1.1. Дефинисање основних појмова.....	4
1.2. Критеријуми државне помоћи.....	5
1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ.....	6
1.4. Усклађена државна помоћ (члан 5. став 1. Закона).....	7
1.5. Државна помоћ која може бити усклађена (члан 5. став 2. Закона).....	8
1.6. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ.....	8
1.7. Методологија за израду извештаја о додељеној државној помоћи.....	8
1.7.1. Прикупљање података о додељеној државној помоћи.....	8
1.7.2. Методологија приказа државне помоћи.....	9
1.7.3. Инструменти доделе државне помоћи.....	9
1.8. Структура Извештаја за 2019. годину.....	10
1.9. Резиме Извештаја за 2019. годину.....	11
2. ДОДЕЉЕНА ДРЖАВНА ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2019. ГОДИНИ	12
2.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље.....	12
2.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године по категоријама.....	14
3. ИНДУСТРИЈА И УСЛУГЕ	17
3.1. Категорије државне помоћи.....	17
3.2. Хоризонтална државна помоћ.....	19
3.3. Секторска државна помоћ.....	22
3.4. Регионална државна помоћ.....	23
4. ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ	24
4.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2019. године према инструментима доделе.....	26
4.1.1. Субвенције.....	27
4.1.2. Порески подстицаји.....	27
4.1.3. Повољни кредити.....	28
4.1.4. Гаранције.....	28
5. ДРЖАВНА ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (de minimis државна помоћ)	29
6. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	31

1. УВОД

Контрола државне помоћи у Републици Србији успостављена је доношењем Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09), Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13, 119/14 - у даљем тексту: Уредба) и Уредбе о начину и поступку пријављивања државне помоћи („Службени гласник РС”, број 13/10).

Нов Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19 – у даљем тексту Закон), ступио је на снагу 19. октобра 2019. године, а његова пуна примена је почела 1. јануара 2020. године. Тим законом је предвиђено формирање Комисије за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија), као самосталне и независне организације која врши јавна овлашћења у складу са овим законом и има статус правног лица.

По ступању на снагу новог Закона о контроли државне помоћи, Народна скупштина је дана 23. децембра 2019. године донела одлуку о избору председника Комисије и одлуку о избору чланова Савета Комисије. Статутом Комисије за контролу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 3/20 и 41/20), Правилником о раду у Комисији за контролу државне помоћи и Пословником о раду Савета Комисије за контролу државне помоћи уређени су начин рада и друга питања од значаја за рад Комисије и Савета.

Током 2019. године, Комисија за контролу државне помоћи (основана у складу са Законом о контроли државне помоћи из 2009. године) је одржала 40 седница, на којима је донела укупно 272 акта из своје надлежности, и то:

- 183 решења, од којих 168 решења којима је одлучила о дозвољености државне помоћи у поступку претходне контроле, 13 решења којима је одлучила о дозвољености државне помоћи у поступку накнадне контроле и 2 решења којима је одлучила да се пријава не односи на државну помоћ,

- 13 закључака, којима је покренут поступак накнадне контроле дозвољености додељене државне помоћи (на основу сопствених информација или информација добијених из других извора),

- 76 других аката, којима је одговорено на захтеве за давање мишљења из надлежности Комисије.

У односу на претходне извештајне периоде, приметан је позитиван тренд смањења државне помоћи о којима је одлучивано у поступку накнадне контроле, што говори о јачању свести код давалаца државне помоћи о потреби благовремене и уредне пријаве државне помоћи. Без обзира на овакав тренд, неопходно је и даље јачање свести давалаца државне помоћи о обавези правовременог подношења пријаве државне помоћи, а све у циљу да би се број поступака накнадне контроле свео на минимум.

Комисија усваја годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године. У складу са чланом 50. став 1. Закона извештај се сачињава на, на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи и доставља Влади на усвајање.

Споразумом о стабилизацији и придруживању (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 - у даљем тексту: ССП)), чланом 73. став 5, Република Србија је ради обезбеђивања транспарентности у области државне помоћи, преузела обавезу да надлежним институцијама Европске уније редовно доставља годишњи извештај о државној помоћи, следећи методологију и приказ који је садржан у прегледу државне помоћи Европске уније.

Методологија израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи прописана је Правилником о методологији израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС“, број 3/11 - у даљем тексту: Правилник).

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији 2019. године (у даљем тексту: Извештај за 2019. годину) је 16. по реду годишњи извештај који је Република Србија до сада сачинила (први извештај је сачињен за 2003 – 2004. годину), али десети свеобухватан, јер садржи и податке о додељеним државним помоћима на нивоу јединица локалне самоуправе и израђен је у потпуности у складу са методологијом Европске уније.

С обзиром да и стари и важећи Закон о контроли државне помоћи предвиђају да се одредбе тих закона не односе на пољопривредне производе и производе рибарства, односно на помоћ у пољопривреди и рибарству, државна помоћ коју је доделило министарство надлежно за послове пољопривреде и рибарства приказана је само у укупно додељеним износима.

Контролом државне помоћи, која се додељује одређеним учесницима на тржишту, штити се слободна конкуренција на тржишту, односно спречава се да остали учесници на тржишту, који нису корисници државне помоћи, буду доведени у неравноправан положај. На наведени начин ствара се фер и коректно макроекономско окружење које подстиче привредни раст, нова улагања, раст запослености и укупно друштвено благостање.

1.1. Дефинисање основних појмова

Државна помоћ је сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се

нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније (члан 3. став 1. Закона).

Давалац државне помоћи је надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајне или јединице локалне самоуправе, или свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику (члан 4. став 1. Закона).

Корисник државне помоћи је учесник на тржишту, односно свако правно и физичко лице које обавља економску делатност, тј. делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту а коме се додељује државна помоћ у било ком облику (члан 4. став 2. Закона). Довољно је доказати да корисник државне помоћи обавља економску активност и да послује на тржишту, при чему „природа“ корисника није релевантна, јер чак и непрофитне организације могу узети учешће у економским активностима, односно могу бити корисници државне помоћи.

1.2. Критеријуми државне помоћи

Да би нека мера представљала државну помоћ, потребно је да су кумулативно испуњена следећа четири критеријума:

- 1) државна помоћ се додељује из јавних средстава (пренос јавних средстава),
- 2) државна помоћ се додељује на селективној основи (селективност),
- 3) корисник или корисници државне помоћи стичу повољнији положај у односу на остале конкуренте на тржишту (економска предност), и
- 4) државна помоћ нарушава или прети да наруши конкуренцију на тржишту.

Пренос јавних средстава

Приликом доделе државне помоћи врши се пренос средстава из републичког, покрајинског или локалног буџета. Јавна средства укључују и државне фондове којима управља држава, кроз приватне или јавне институције и који су под контролом државе, уколико њихова средства потичу из државног буџета или уколико је том фонду дато дискреционо право да одлучује о коришћењу прикупљених средстава.

У складу са наведеним, правила о додели државне помоћи не односе се само на државу, односно републику, аутономну покрајину и јединице локалне самоуправе, већ и на сва правна лица која имају јавна овлашћења и/или која су под контролом државе, односно која управљају и/или располажу јавним средствима.

Осим стварних и потенцијалних јавних расхода, државном помоћи сматра се и умањено остварење јавног прихода.

Селективност

Селективност разликује државну помоћ од општих мера економске политике, које се примењују на све учеснике на тржишту и све секторе у једној држави, као што су опште фискалне мере, опште смањење пореских или каматних стопа и сл.

Стога, да би се нека мера сматрала државном помоћи, она мора бити селективна, односно да за ефекат има довођење појединих учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или подстицање производње поједине робе или пружања појединих услуга.

У случају шема државне помоћи, критеријум селективности је испуњен уколико се шема државне помоћи примењује само на одређене привредне делатности или одређен регион Републике Србије.

Економска предност

Државна помоћ омогућава кориснику, тј. учеснику на тржишту стицање повољнијег положаја на тржишту у односу на конкуренте, који он не би могао да оствари из свог текућег пословања да није користио ту државну помоћ.

Осим додељивања државне помоћи у виду субвенција, повољнијих кредита, пореских подстицаја, издавања гаранција и сл, државна помоћ постоји и у случајевима када учесник на тржишту: купује или изнајмљује непокретност у јавној својини по нижој цени од тржишне, продаје непокретност држави по цени вишој од тржишне, ужива привилеговани приступ инфраструктури без плаћања накнаде, или када прибавља ризични капитал од државе под условима који су повољнији од оних које би добио од приватног инвеститора и сл.

Утицај на конкуренцију

Мера која испуњава претходно наведене критеријуме има стварни или потенцијални утицај на конкуренцију и самим тим представља државну помоћ.

1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ

Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ прописани су чланом 6. Закона.

Накнада за обављање услуге од општег економског интереса не представља државну помоћ ако испуњава следеће услове:

1) одговарајућим актом (законом, одлуком, уговором и сл.) учеснику на тржишту је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса, уз јасно дефинисан обим и садржај те услуге;

2) параметри на основу којих се израчунава висина накнаде утврђени су унапред на објективан и транспарантан начин;

3) висина накнаде не премашује износ неопходан за покривање свих или дела трошкова који су настали при извршењу обавезе обављања услуге од општег економског интереса, узимајући у обзир релевантне приходе који су остварени обављањем те услуге и разумну добит;

4) ако је учесник на тржишту коме је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса изабран у конкурентном поступку јавног надметања чиме се постиже одређивање најадекватније накнаде за обављање те услуге, или, ако учесник на тржишту није изабран у конкурентном поступку јавног надметања, накнада је одређена на основу анализе трошкова (узимајући у обзир и приход и разумну добит) које би приликом обављања одређене услуге од општег економског интереса имао типични учесник на тржишту којим се добро управља, који располаже потребним средствима и остварује позитивне финансијске резултате пословања.

Такође, трансакција не садржи државну помоћ ако се надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима понаша у складу са уобичајеним тржишним околностима у конкретној ситуацији, на начин како би се понашао типични учесник на тржишту у приватној својини, сходно условима и критеријумима које ближе уређује Комисија.

Даље, гаранција коју надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје у складу са тржишним условима не представља државну помоћ.

Исто тако, помоћ која се додељује за обављање неекономских делатности које су у искључивој надлежности Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као што су војска, полиција, безбедност и контрола авиосаобраћаја, надзор против загађења, и других сличних облика искључиве или поверене надлежности не представља државну помоћ.

1.4. Усклађена државна помоћ (члан 5. став 1. Закона)

Увек усклађену помоћ представља помоћ која је социјалног карактера, намењена потрошачима без дискриминације у односу на порекло робе, односно производа, који чине конкретну помоћ, односно помоћ која се додељује ради отклањања штете проузроковане природним непогодама или у другим ванредним ситуацијама у складу са законом којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

1.5. Државна помоћ која може бити усклађена (члан 5. став 2. Закона)

Државна помоћ може бити усклађена ако се додељује ради:

1) унапређења економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености;

2) отклањања озбиљног поремећаја у привреди Републике Србије или извођења одређеног пројекта од посебног значаја за Републику Србију и државу чланицу Европске уније;

3) унапређења развоја одређених привредних делатности или одређених привредних подручја у Републици Србији, ако се тиме не утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније;

4) унапређења заштите и очувања културног наслеђа, ако се тиме не нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

1.6. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ

Шема државне помоћи је скуп свих прописа који представљају основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, или предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени - познати (члан 3. став 2. Закона).

Индивидуална државна помоћ је помоћ која се додељује на основу акта даваоца државне помоћи унапред одређеном кориснику или помоћ индивидуалном кориснику која се додељује на основу шеме државне помоћи а за коју постоји обавеза пријаве на основу Закона (члан 3. став 3. Закона).

1.7. Методологија за израду извештаја о додељеној државној помоћи

Годишњи извештај о државној помоћи представља свеобухватни приказ укупно додељене државне помоћи у Републици Србији у току једне године, сачињен на основу података добијених од давалаца државне помоћи.

1.7.1. Прикупљање података о додељеној државној помоћи

Давалац државне помоћи је дужан да води евиденцију о додељеној државној помоћи и да достави податке неопходне за сачињавање годишњег извештаја најкасније до 15. јуна текуће за претходну годину, а складу са чланом 50. став 2. Закона. На основу података прикупљених од давалаца државне помоћи, Комисија усваја годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године, који подноси Влади на усвајање, сходно члану 50. став 1. Закона.

Наведени подаци се достављају у форми Табеле додељене државне помоћи сходно члану 3. Правилника. Табела додељене државне помоћи садржи податке о: даваоцима и корисницима државне помоћи, сектору (делатности) корисника, броју одлуке Комисије, називу мере државне помоћи, правном основу за доделу државне помоћи, врсти, износу, инструменту доделе државне помоћи, извору финансирања, трајању, као и о намени државне помоћи.

Подаци о додељеној *de minimis* државној помоћи достављају се у форми Табеле укупно додељене *de minimis* државне помоћи.

Изузетно, министарство надлежно за послове пољопривреде и рибарства доставља само податке о укупно додељеним износима државне помоћи, с обзиром на то да се одредбе тих закона не односе на пољопривредне производе и производе рибарства, односно на помоћ у пољопривреди и рибарству.

1.7.2. Методологија приказа државне помоћи

Чланом 4. Правилника прописано је да се државна помоћ разврстава, зависно од циља и износа додељене државне помоћи, према следећим категоријама/врстама:

- 1) Регионална државна помоћ:
 - 1.1. регионална инвестициона државна помоћ,
 - 1.2. регионална државна помоћ за новоосноване мале привредне субјекте,
 - 1.3. регионална државна помоћ за оперативно пословање.
- 2) Хоризонтална државна помоћ:
 - 2.1. за мале и средње привредне субјекте,
 - 2.2. за санацију и за реструктурирање привредног субјекта у тешкоћама,
 - 2.3. за запошљавање,
 - 2.4. за заштиту животне средине,
 - 2.5. за истраживање, развој и иновације,
 - 2.6. за усавршавање,
 - 2.7. у облику ризичног капитала,
 - 2.8. у области културе.
- 3) Секторска државна помоћ:
 - 3.1. у сектору производње челика,
 - 3.2. у сектору вађења угља,
 - 3.3. у сектору саобраћаја.
- 4) Државна помоћ мале вредности (*de minimis* државна помоћ).

1.7.3. Инструменти доделе државне помоћи

Државна помоћ може се доделити кроз следеће инструменте:

- 1) субвенција (бесповратна средства) или субвенционисана каматна стопа на кредитне,

- 2) фискална олакшица (умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина),
- 3) гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних,
- 4) одрицање од добити и/или дивиденде државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,
- 5) отпис дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима,
- 6) продаја или коришћење имовине у јавној својини по цени нижој о тржишне,
- 7) куповина или коришћење имовине по цени вишој од тржишне од стране државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима, и
- 8) друге инструменте у складу са овим законом.

1.8. Структура Извештаја за 2019. годину

Извештај за 2019. годину састоји се од 5 поглавља.

У првом поглављу (уводни део) објашњени су основни појмови у области контроле државне помоћи, као и методологија за израду годишњег извештаја о додељеној државној помоћи.

У другом поглављу приказана је додељена државна помоћ, и то:

- у оквиру подтачке 2.1. приказана је државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље, као што је учешће државне помоћи у бруто домаћем производу, учешће државне помоћи у јавним расходима, државна помоћ по запосленом, као и државна помоћ по становнику;

- у оквиру подтачке 2.2. приказана је укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године по категоријама, односно по врстама државне помоћи.

У трећем поглављу приказана је додељена државна помоћ у сектору индустрије и услуга, по појединачним категоријама државне помоћи.

Четврто поглавље приказује додељену државну помоћ према инструментима доделе државне помоћи, који обухватају субвенције, пореске подстицаје, повољне кредите, гаранције и друге инструменте.

Пето поглавље се односи на државну помоћ мале вредности (*de minimis* државну помоћ), која се прати одвојено од осталих државних помоћи и није приказана у укупном износу додељене државне помоћи, с обзиром на то да се полази од претпоставке да *de minimis* државна помоћ нема утицај на конкуренцију и трговину.

1.9. Резиме Извештаја за 2019. годину

Извештај за 2019. годину сачињен је у складу са: Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09), Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19), Уредбом и Правилником.

Извештај за 2019. годину представља аналитички преглед додељене државне помоћи у тој години, а ради свеобухватности прегледа и праћења кретања, приказани су и упоредни подаци за 2017. и 2018. годину.

Извештај се заснива на подацима који су прикупљени од давалаца државне помоћи (министарстава, органа управе у саставу министарстава, посебних организација, Националне службе за запошљавање, Фонда за развој Републике Србије, Владе Аутономне Покрајине Војводине и јединица локалне самоуправе). 69 јединица локалне самоуправе су доставиле своје податке и они су збирно приказани у Извештају за 2019. годину. За потребе израде овог извештаја, Комисија сматра да преосталих 108 јединица локалне самоуправе и други даваоци, који нису доставили свој извештај, нису ни додељивали државну помоћ.

У Извештају за 2019. годину садржани су подаци о државној помоћи одређеним секторима, и то сектору пољопривреде и рибарства (у даљем тексту: сектор пољопривреде) и помоћи сектору индустрије и услуга. Државна помоћ сектору пољопривреде није посебно анализирана, већ је наведена у укупном износу, док је помоћ сектору индустрије и услуга приказана по категоријама (хоризонтална, секторска и регионална државна помоћ). Сходно томе, **учешће државне помоћи у бруто домаћем производу (у даљем тексту: БДП) 2019. године је 2,0%, док је учешће државне помоћи у БДП-у у 2018. години износило 1,9%, а у 2017. години 2,2%. У апсолутном износу, државна помоћ је додељена у укупном износу од 110.724 милиона динара (939,6 милиона евра), док је у 2018. години државна помоћ додељена у укупном износу од 96.717 милиона динара (818,0 милиона евра), а у 2017. године у износу од 96.045 милиона динара (792,0 милиона евра).**

Сектору пољопривреде 2019. године додељена је државна помоћ у апсолутном износу од 33.983 милиона динара (288,4 милиона евра), што у односу на 2018. и 2017. годину представља увећање за 29%, односно за 24%. Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2019. године износило је 30,7%, док је 2018. и 2017. године износило 28,4%, односно 27,4%.

Државна помоћ је додељена сектору индустрије и услуга 2019. године у апсолутном износу од 76.741 милиона динара (651,2 милиона евра). Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2019. године је износило 69,3%, 2018. године 71,6%, а 2017. године 72,6%. Иако помоћ у односу на апсолутни износ бележи раст, у односу на БДП, помоћ додељена сектору индустрије и услуга, 2019. године износила је 1,4% и

остала на истом нивоу као у 2018. години, док је у благом паду у односу на 2017. годину.

2. ДОДЕЉЕНА ДРЖАВНА ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2019. ГОДИНИ

2.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље

Табела 1.

Показатељ	Јед. мере	2017. год	2018. год	2019. год	Индекси	
					19/17	19/18
Државна помоћ	мил. дин.	96.045	96.717	110.724	115	115
Државна помоћ	мил. евра	792	818	939,6	119	115
БДП	мил. дин.	4.469.800	5.074.000	5.417.700 ¹	121	107
БДП	мил. евра	36.838	42.901	45.892	125	107
Државна помоћ у БДП-у	у %	2,2	1,9	2,0	-	-
Јавни расходи	мил. дин.	1.921.100	1.956.866	2.291.687 ²	-	-
Јавни расходи	мил. евра	15.833	16.546	19.412	-	-
Државна помоћ у јавним расходима	у %	5,0	4,9	4,8	-	-
Запослени	број	1.977.000	2.046.000	2.101.000	-	-
Државна помоћ по запосленом	дин.	48.581	47.271	52.701	109	112
Државна помоћ по запосленом	евра	400	400	447	112	112
Становништво ³	број	7.020.858	6.982.604	6.945.235	-	-
Државна помоћ по становнику	дин.	13.680	13.581	15.942	117	115
Државна помоћ по становнику	евра	113	117	135	120	116

Учешће укупне државне помоћи (која обухвата и пољопривреду) у БДП-у 2019. године је износило 2,0%, док је учешће у 2018. години износило 1,9%, а 2017. години је износило 2,2%. У јавним расходима укупна државна помоћ је у 2019. години учествовала са 4,8% док је у 2018. и 2017. години учествовала са 4,9% и 5,0%.

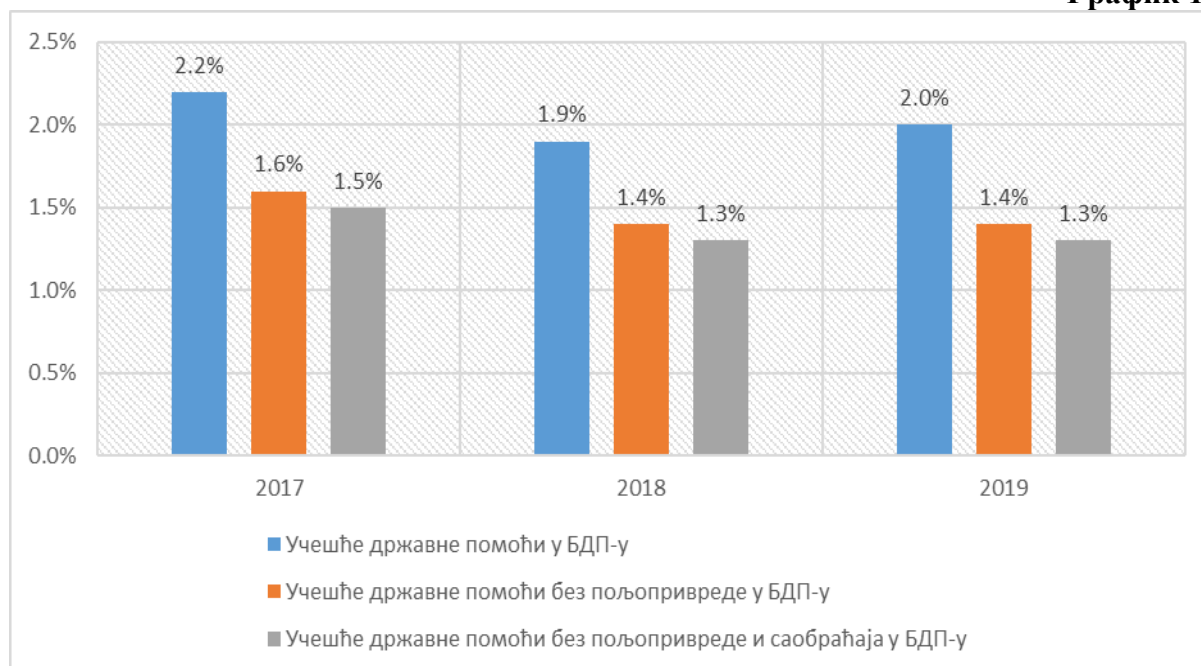
¹ Подаци основних макроекономских показатеља за 2019. год. преузети са интернет презентације Министарства финансија (<https://www.mfin.gov.rs/dokumenti/makroekonomski-i-fiskalni-podaci/>), приступљено дана 30. октобра 2020. године

² исто

³ Републички завод за статистику ([Саопштење број 172 - год. LXX, 01.07.2020x](#))

Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП у периоду 2017 – 2019. године

График 1.

Учешће укупне државне помоћи у БДП-у у Републици Србији у посматраном извештајном периоду бележи незнатан раст у 2019. години у односу на 2018. годину, односно, процентуални износи указују и на уједначеност учешћа државне помоћи у БДП-у. Међутим, значајан показатељ је и тај што се у односу на претходне извештајне периоде учешће државне помоћи у БДП-у веома смањило (у 2015. години учешће је износило 2,6%, а у 2016. години 2,2%)⁴.

⁴ <http://www.kkdp.gov.rs/izvestaji.php>

2.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године по категоријама

Табела 2.

Р. Бр.	Категорија	2017. година			2018. година			2019. година		
		млн. дин.	млн. евра	у %	млн. дин.	млн. евра	у %	млн. дин.	млн. евра	у %
A	Пољопривреда	26.335	217,0	27,4	27.497	232,5	28,4	33.983	288,4	30,7
Б(И+И+Ш)	Индустрија и услуге	69.710	574,5	72,6	69.220	585,3	71,6	76.741	651,2	69,3
I	Хоризонтална државна помоћ	30.281	254,0	32,1	33.296	281,5	34,4	42.758	362,8	38,6
1	Истраживање и развој	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	539,1	4,6	0,5
2	Обука	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	4.512	37,2	4,7	6.008	51,0	6,2	7.455,2	63,3	6,7
4	МСП ⁵	2,0	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	7.939	65,4	8,3	9.854,8	83,3	10,2	17.293,2	146,7	15,6
6	Култура и информисање	1.658	13,7	1,7	2.897	24,5	3,3	2.958,2	25,1	2,7
7	Санација и реструктурисање	2.378	19,6	2,5	1.219,7	10,3	1,3	264,9	2,3	0,2
8.	Остало ⁶	14.332	118,1	14,9	13.312,1	112,6	13,7	14.243,4	120,9	12,9
II	Секторска државна помоћ	9.058	74,7	9,4	8.836	74,7	9,1	8.745	74,2	7,9
1	Рударство	4.595	37,9	4,7	4.942	41,8	5,1	4.785	40,6	4,3
2	Саобраћај	4.463	36,8	4,7	3.894	32,9	4,0	3.960	33,6	3,6
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
III	Регионална државна помоћ	29.831	245,8	31,1	27.088	229,0	28,0	25.238	214,2	22,8
Укупно (А+Б)		96.045	792,0	100,0	96.717	818,0	100,0	110.724	939,6	100,0

Додељена државна помоћ сектору индустрије и услуга износи 76.741 милиона динара и чини 69,3% укупно додељене државне помоћи. Сектору пољопривреде је 2019. године додељена државна помоћ у износу од 33.983 милиона динара, чиме она учествује са 30,7% у укупно додељеној државној помоћи, док је 2018. и 2017. године учешће износило 28,4%, односно 27,4%. Поред тога, износ за 2019. годину у односу на 2018. годину се повећао за 24%, а у односу на 2017. годину за 29%. Државну помоћ у сектору пољопривреде је додељивала Управа за аграрна плаћања, као орган у саставу

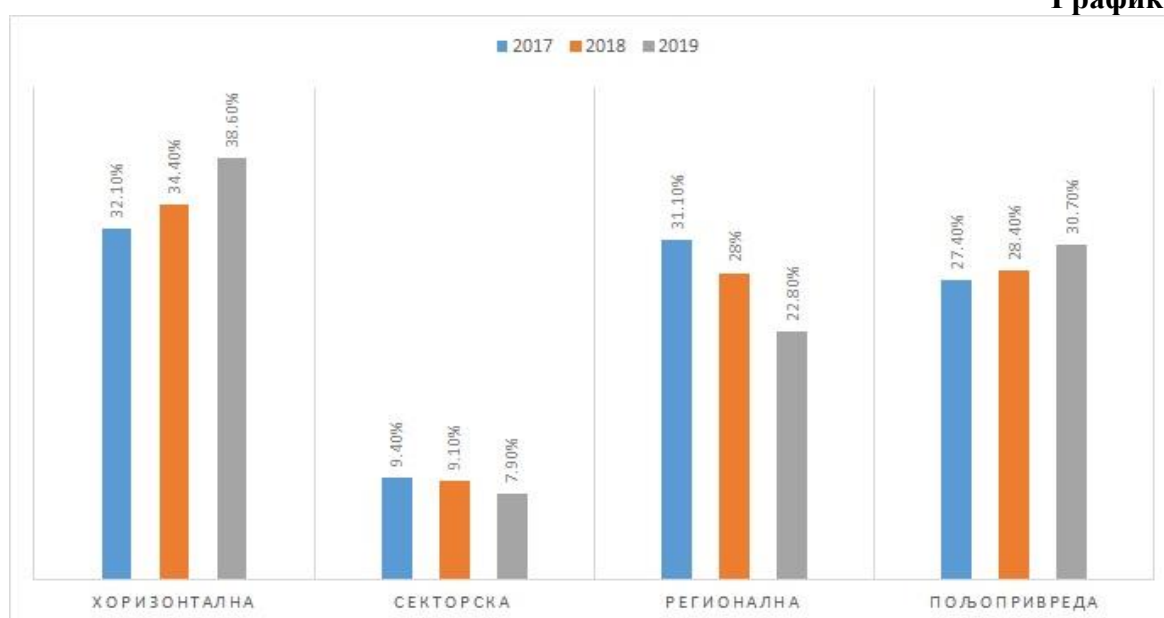
⁵ МСП – мали и средњи привредни субјекти

⁶ Остало - подстицаји за филмску индустрију, услуге од општег економског интереса

Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Поред те управе, државну помоћ у пољопривреди је додељивао и Кабинет министра без портфеља задуженог за регионални развој и рад јавних предузећа. Средства су додељивана путем субвенција на основу Програма подршке спровођењу мера равномерног регионалног развоја кроз учешће државе у економско-финансијским подстицајима за земљорадничке и пољопривредне задруге у 2019. години на целокупној територији Републике Србије, нарочито у Нишавском, Топличком, Пиротском, Јабланичком, Пчињском управном округу и у Аутономној покрајини Косово и Метохија.

Структура укупне државне помоћи у Републици Србији укључујући пољопривреду 2017, 2018. и 2019. године

График 2.

Хоризонтална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи 2019. године учествује са 38,6% и износила је 42.758 милиона динара, док је у 2018. години учествовала са 34,4% и износила је 33.296 милиона динара, док је то учешће 2017. године износило 32,1% односно 30.821 милиона динара. Увећање је последица издвајања значајнијих средстава за заштиту животне средине.

Секторска државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи у 2019. години учествује са 7,9% и износи 8.745 милиона динара, што у односу на претходне извештајне године представља умањење. У претходним извештајним периодима за 2018. и 2017. годину додељивани су нешто већи износи – 8.836 милиона динара, односно 9.058 милиона динара. Секторска државна помоћ је имала учешће у укупној државној помоћи у 2018. и 2017. години 9,1 %, односно 9,4%.

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи 2019. године учествује са 22,8% и износи 25.238 милиона динара, што у односу на претходне две извештајне године представља смањење. Регионална државна помоћ је у 2018. години

износила је 27.088 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 28%, док је у 2017. години износила 29.831 милион динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 31,1%

Пољопривредном сектору у току 2019. године додељена су средства у укупном износу од 33.983 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 30,7%, док је то учешће у 2018. године износило 28,4% односно 27.497 милиона динара, а 2017. године 27,4% односно 26.335 милиона динара.

Државна помоћ у периоду 2017 – 2019. године (без пољопривреде и саобраћаја)

Табела 3.

Показатељ	Јед. мере	2017. година	2018. година	2019. година
Државна помоћ	мил. дин	65.247	65.326	72.781
Државна помоћ	мил. евра	538,0	552,0	618,0
БДП	мил. дин	4.469.800	5.074.000	5.417.700
БДП	мил. евра	36.838	42.901	45.892
Државна помоћ у БДП-у	у %	1,5	1,3	1,3

Државна помоћ додељена привреди (без сектора пољопривреде и саобраћаја) је у 2019. години била у апсолутном износу од 72.781 милиона динара и чинила је 1,3% БДП-а.

3. ИНДУСТРИЈА И УСЛУГЕ

3.1. Категорије државне помоћи

Према методологији Европске уније, државна помоћ сектору индустрије и услуга се, према примарним циљевима доделе, дели на следеће категорије:

- хоризонталну државну помоћ,
- секторску државну помоћ и
- регионалну државну помоћ.

Хоризонтална државна помоћ је намењена већем броју унапред неодређених (непознатих) корисника и знатно мање нарушава тржишну конкуренцију од секторске државне помоћи. Позитивни ефекти ове категорије државне помоћи су вишеструки, па се стога сматра мање селективном од секторске државне помоћи.

Секторска државна помоћ је намењена учесницима на тржишту у појединим делатностима, односно секторима. Ова категорија је знатно селективнија у односу на хоризонталну државну помоћ и, самим тим, у већој мери нарушава, или прети да наруши, конкуренцију на тржишту. Из наведених разлога, примењују се посебна правила за доделу државне помоћи у осетљивим секторима, као што су сектори челика, угља, синтетичких влакана и транспорта.

Регионална државна помоћ се додељује ради подстицаја привредног развоја неразвијених, односно мање развијених региона, тј. подручја, пре свега оних у којима је животни стандард изузетно низак, или у којима влада велика незапосленост.

Према члану 73. став 7. тачка а) ССП-а Република Србија ће сваку државну помоћ коју додели оцењивати, тако што ће узимати у обзир чињеницу да ће се Република Србија сматрати подручјем које је идентично подручјима Заједнице која су описана у члану 87. став 3. тачка а) Уговора о ЕЗ (сада: члан 107. став 3. тачка а) Уговора о функционисању Европске уније), тј. као неразвијено подручје.

Државна помоћ у периоду 2017 – 2019. године (без пољопривреде)

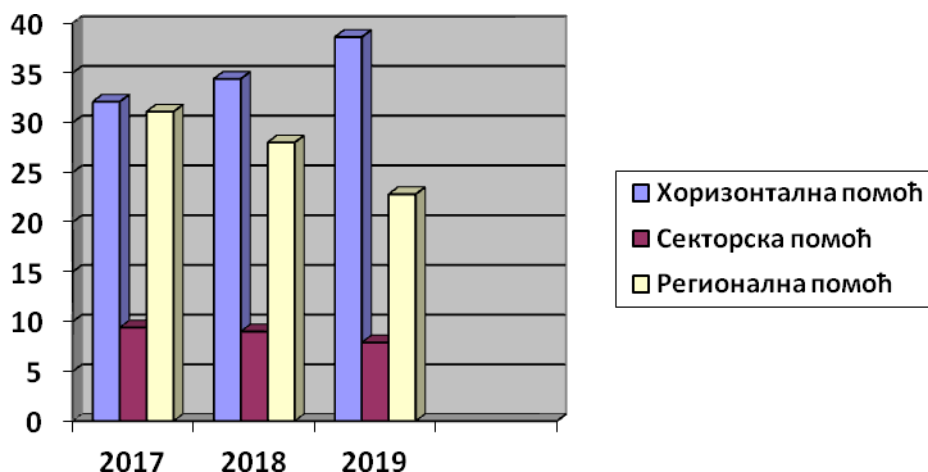
Табела 4.

Показатељ	Јед. мере	2017. година	2018. година	2019. година
Државна помоћ	мил. дин	69.710	69.220	76.741
Државна помоћ	мил. евра	574,5	585,3	651,2
БДП	мил. дин	4.469.800	5.074.000	5.417.700
БДП	мил. евра	36.838	42.901	45.892
Државна помоћ у БДП-у	у %	1,6	1,4	1,4

Учешће у БДП-у државне помоћи додељене у сектору индустрије и услуга 2019. године износи 1,4% и остаје на истом нивоу као у претходној години, док је у благом паду у односу на 2017. годину. У апсолутном износу, додељена државне помоћи секторима индустрије и услуга 2019. године бележи раст у односу на претходне две извештајне године.

Преглед учешћа појединих категорија државне помоћи у додељеној државној помоћи у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године (без пољопривреде)

График 3.

Регионална државна помоћ у 2019. години бележи благ пад у укупном износу додељене државне помоћи (без пољопривреде) у односу на 2018. годину. Секторска државна помоћ, такође бележи благ пад у односу на претходну извештајну годину. Хоризонтална државна помоћ у 2019. години бележи приметан раст у односу на обе претходне извештајне године.

3.2. Хоризонтална државна помоћ

Структура хоризонталне државне помоћи у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

Табела 5.
Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	2017. год.	2018. год.	2019. год.	Индекс 19/17	Индекс 19/18
Истраживање и Развој	0,0	0,0	539,1	-	-
Обука	0,0	0,0	0,0	-	-
Запошљавање	4.512	6.008	7.455,2	165	124
МСП	2,0	4,8	3,8	190	79,2
Заштита животне средине	7.939	9.854,8	17.293,2	218	175
Култура и информисање	1.658	2.897	2.958,2	178	102
Санација и реструктурирање	2.378	1.219,7	264,9	11	22
Остало	14.332	13.312,1	14.243,4	99	107
Укупно	30.821	33.296	42.758	139	128

Према подацима исказаним у Табели 5, хоризонтална државна помоћ у 2019. години је, у апсолутном износу приметно већа у односу на 2018. и 2017. годину. Податак који се нарочито истиче је податак за заштиту животне средине који бележи повећање од 75% у 2019. години у односу на 2018. годину. До наведене разлике је дошло због износа за *feed-in* тарифе. Поред наведеног податка, износ државне помоћи за запошљавање у периоду 2017-2019. године бележи константан раст. Увидом у индексе за извештајни период, подаци указују на то да је државна помоћ за запошљавање у 2019. години повећана за 24%. у односу на 2018. годину, док је у односу на 2017. годину увећана за 65%. Анализирајући хоризонталну државну помоћ у односу на најчешће инструменте доделе државне помоћи, долазимо до тога да је државна помоћ за заштиту животне средине додељивана највише путем *feed-in* тарифа, док је државна помоћ за запошљавање највише додељивана путем пореских подстицаја, како је то приказано у Табели 7.

Учешће појединих врста хоризонталне државне помоћи у укупно додељеној хоризонталној државној помоћи у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

Табела 6.
Износи у милионима динара

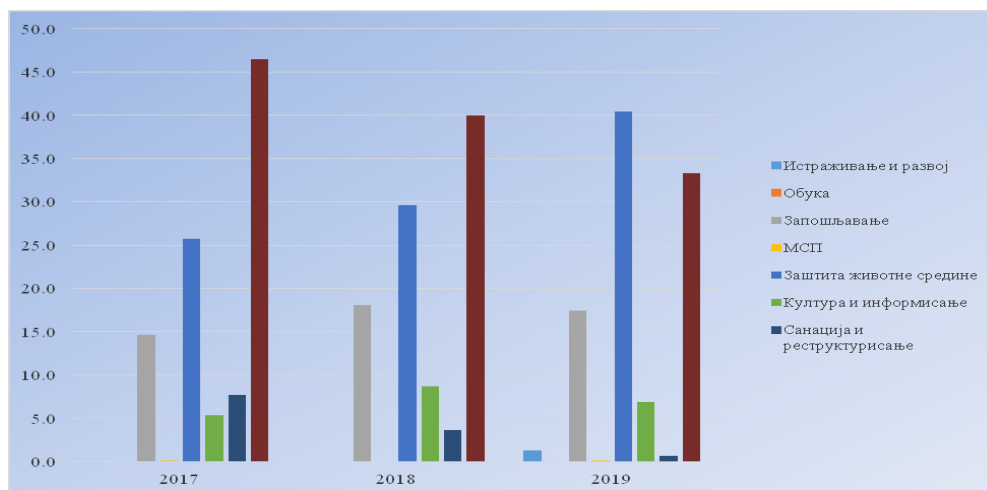
Врста хоризонталне државне помоћи	2017. година		2018. година		2019. година	
	Износ	У %	Износ	У %	Износ	У %
Истраживање и Развој	0,0	0,0	0,0	0,0	539,1	1,3
Обука	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	4.512	15,0	6.008	18,0	7.455,2	17,4
МСП	2,0	0,0	4,8	0,0	3,8	0,0
Заштита животне средине	7.939	25,6	9.854,8	29,6	17.293,2	40,4
Култура и информисање	1.658	5,4	2.897	8,7	2.958,2	7,0
Санација и реструктурирање	2.378	7,7	1.219,7	3,7	264,9	0,6
Остало	14.332	46,5	13.312,1	40,0	14.243,4	33,3
Укупно	30.821	100	33.296	100	42.758	100

Европска комисија препоручује земљама чланицама Европске уније да појачају напоре за смањење општег нивоа државне помоћи и да се додатно фокусирају на прелазак са подршке појединим предузећима, или секторима, на подстицање хоризонталних циљева, као што су запошљавање, регионални развој, заштита животне средине, обука, истраживање и развој.

Државна помоћ за санацију и реструктурирање привредних субјеката износи 264,9 милиона динара и чини 0,6% укупне хоризонталне државне помоћи додељене у 2019. години. За правилну оцену поштовања препоручених смерница Европске уније неопходно је уз хоризонталну државну помоћ обухватити и регионалну државну помоћ, посебно ако се има у виду да се Република Србија, према члану 73. став 7. тачка (а) ССП-а сматра неразвијеним подручјем. Узимајући у обзир наведено објашњење, укупна вредност наведених помоћи за 2019. године износи 67.996 милиона динара, у чему државна помоћ за санацију и реструктурирање, учествује са 0,4%, а са 99.6% за подстицање циљева које је Европска комисија препоручила и означенила као битне за развој.

Структура хоризонталне државне помоћи 2017, 2018. и 2019. године

График 4.

Хоризонтална државна помоћ према инструментима доделе 2019. године

Табела 7.
Износ у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	Субвенције	У %	Порески подстицаји	У %	Повољни Кредити	У %	Гаранције	У %	Остало	У %	Укупно
Истраживање и развој	539,1	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	539,1
Обука	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	0,0	0,0	7.455,2	100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7.455,2
МСП	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
Заштита животне средине	3.671,1	29,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13.622,1	60,0	17.293,2
Санација и реструктурисање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	264,9	100	0,0	0,0	264,9
Култура и информисање	2.958,2	23,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.958,2
Остало	5.163	42	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9.080,4	40	14.243,4
Укупно	12.335,2	100	7.455,2	100	0,0	0,0	264,9	0,0	22.703	100	42.758

Хоризонтална државна помоћ је 2019. године додељивана путем субвенција у процентуалном износу од 29%, док се путем пореских подстицаја и гаранција додељивала у процентуалном износу од 17%, односно 1%. Приметно је повећање доделе државне помоћи путем инструмента дефинисаног као остало, у процентуалном износу од 53% а највише због тога што се у оквиру ове категорије налазе таксе намењене јавним сервисима и *feed-in* тарифе за заштиту животне средине.

3.3. Секторска државна помоћ

Секторска државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

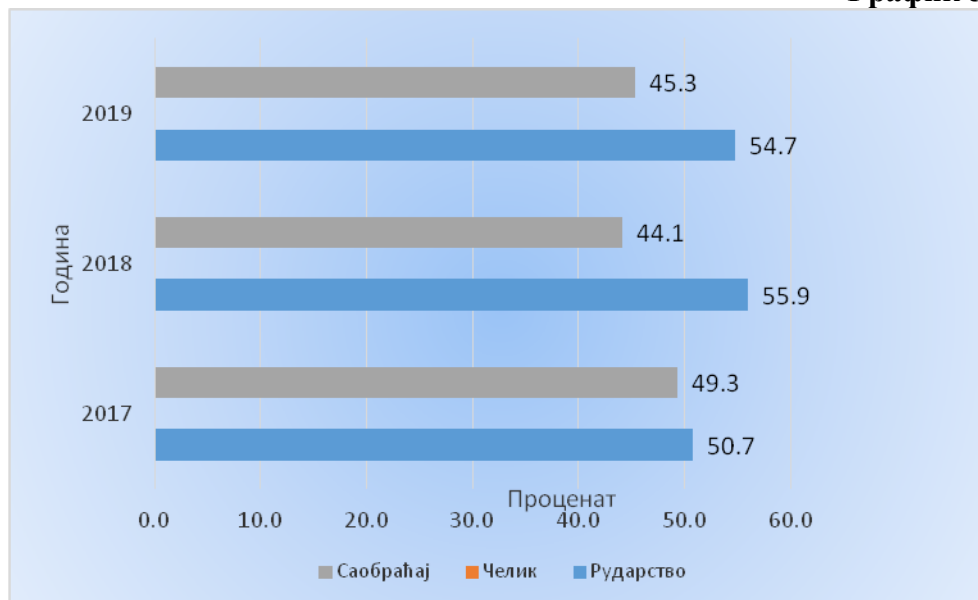
Табела 8.
Износи у милионима динара

Сектор	2017. год	2018. год	2019. год	Индекс 19/17	Индекс 19/18
Рударство	4.595	4.942	4.785	104	97
Саобраћај	4.463	3.894	3.960	89	102
Челик	0,0	0,0	0,0	-	-
Укупно	9.058	8.836	8.745	97	99

Апсолутни износ додељене секторске државне помоћи у 2019. години био је са занемарљивом разликом у односу на 2018. годину, док је у односу на 2017. годину незнатно мањи и то за 3%. Извештај за 2019. годину обухвата секторе који су и у европској регулативи означени као специфични (рударство, саобраћај и челик).

Структура секторске државне помоћи у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

График 5.

Додељена државна помоћ у сектору саобраћаја је у апсолутном износу у 2019. години на приближно истом нивоу као у и 2018. години. Државна помоћ наведеном сектору 2019. године износи 45% укупне секторске државне помоћи и односи се на „Акционарско друштво за железнички превоз путника Србија Воз Београд“ - Савски Венац, којме је поверено извршавање услуге од општег економског интереса – превоз путника, као и на средства издвојена за комбиновани транспорт.

3.4. Регионална државна помоћ

Регионална државна помоћ се додељује ради подстицања развоја мање развијених, односно неразвијених региона и усмерена је на ублажавање структурних проблема и неравномерности у развоју. Ова категорија државне помоћи подразумева мере које подстичу економску активност да би се смањиле економске, природне, социјалне, демографске и друге разлике у тим регионима.

Регионална државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

Табела 9.

Износи у милионима динара

Показатељ	2017. год	2018. год	2019. год	Индекс 19/17	Индекс 19/18
Државна помоћ (без пољопривреде)	69.710	69.220	76.740	110	111
Регионална државна помоћ	29.831	27.088	25.238	85	93
% учешћа регионалне државне помоћи	42,8	39,1	32,9	-	-

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи 2019. године учествује са 22,8% и износи 25.238 милиона динара, што у односу на претходне две извештајне године представља смањење. Регионална државна помоћ је 2018. године износила 27.088 милиона са учешћем у укупној државној помоћи од 28%, док је у 2017. години износила 29.831 милион динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 31,1%. Такође, ова помоћ је додељивана путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенције – 6.230 милиона динара, порески подстицаји – 17.137 милиона динара, кредити по повољнијим условима додељивани преко Фонда за развој Републике Србије 1.871 милиона динара.

4. ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

Доделом државне помоћи корисник стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте. Она се додељује из јавних средстава и, зависно од инструмената доделе, може представљати сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода (члан 3. став 1. Закона).

Државна помоћ у Републици Србији је 2019. године додељивана путем следећих инструмената:

- субвенција;
- пореских подстицаја (порески кредит, престанак пореског дуга, отпис пореза);
- зајмова – повољних кредита;
- гаранција;
- осталих инструмената (продаја непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања такси, *feed-in* тарифама).

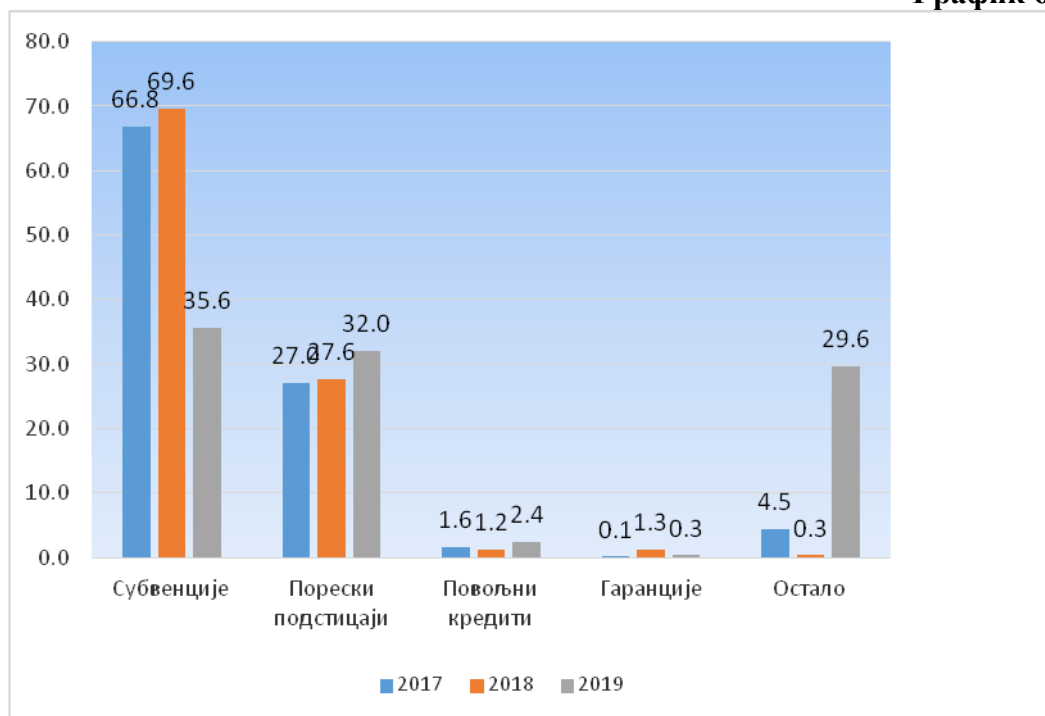
Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године према инструментима доделе (укључујући и сектор пољопривреде)

Табела 10.
Износи у милионима динара

Инструмент Доделе	2017. год	У	2018. год	у	2019. год	у	Индекси	
		%		%		%	19/17	19/18
Субвенције	64.158	66,8	67.307	69,6	61.293,2	55,4	96	91
Порески подстицаји	25.955	27,0	26.685	27,6	24.592,2	22,2	95	92
Повољни кредити	1.520	1,6	1.174	1,2	1.871	1,7	123	159
Гаранције	135	0,1	1.219	1,3	264,9	0,2	196	22
Остало	4.277	4,5	332	0,3	22.703	20,5	-	-
Укупно	96.045	100	96.717	100	110.724	100	115	115

Структура инструмената државне помоћи у Републици Србији 2017, 2018. и 2019. године

График 6.

Путем субвенција у 2019. години је додељено 55,4% укупно додељене државне помоћи, док је путем пореских подстицаја укупно додељено 22,2% државне помоћи. Износ нето државне помоћи по основу одобрених повољних кредита 2019. године је био 1.871 милион динара, а 2018. године нето државна помоћ по основу одобрених повољних кредита износила је 1.174 милиона динара. Инструмент категорисан као „остало“ бележи раст у односу на претходне извештајне периоду захваљујући таксама намењеним јавним сервисима и *feed-in* тарифама.

4.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2019. године према инструментима доделе

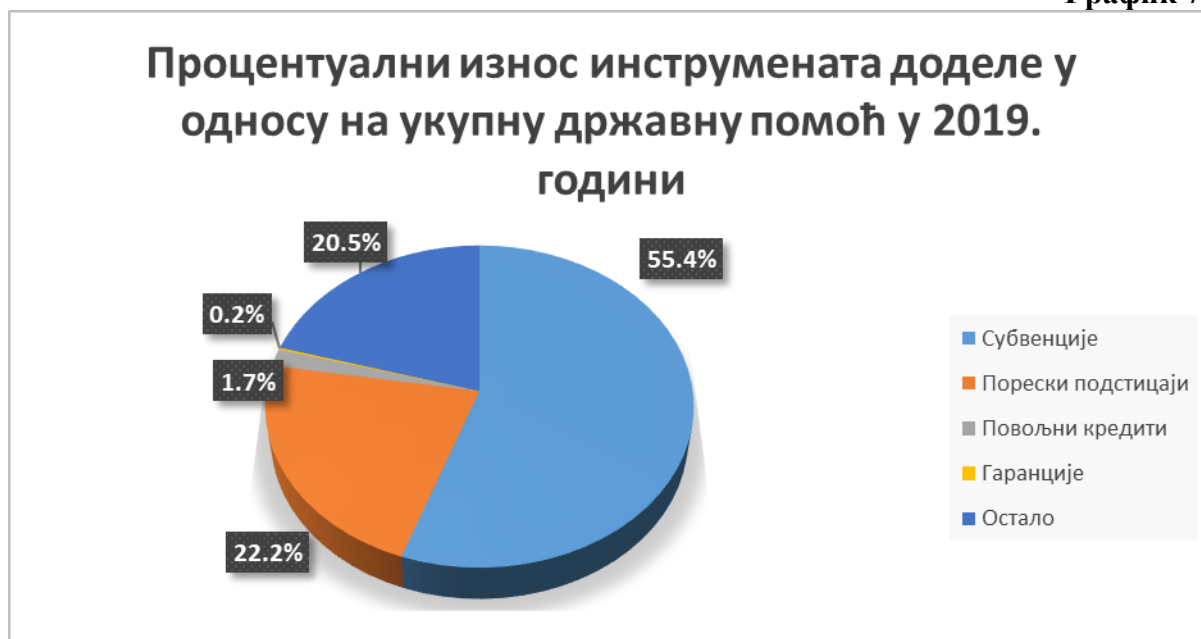
Табела 11.
Износи у милионима динара

Категорија државне помоћи	ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ					
	Субвенције	Порески подстицаји	Повољни кредити	Остало	Гаранције	Укупно
А. Пољопривреда	33.983,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33.983
Б. Индустрија и услуге	27.310,2	24.592,2	1.871,0	22.702,5	264,9	76.741
Хоризонтална државна помоћ	12.335,2	7.455,2	0,0	22.702,5	264,9	42.758
Истраживање и развој	539,1	0,0	0,0	0,0	0,0	539,1
Обука	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	0,0	7.455,2	0,0	0,0	0,0	7.455,2
МСП	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
Заштита животне средине	3.671,1	0,0	0,0	13.622,1	0,0	17.293,2
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	264,9	264,9
Култура и информисање	2.958,2	0,0	0,0	0,0	0,0	2.958,2
Остало	5.163,0	0,0	0,0	9.080,4	0,0	14.243,4
2. Секторска државна помоћ	8.745,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8.745
Рударство	4.785,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4.785
Саобраћај	3.960	0,0	0,0	0,0	0,0	3.960
Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Регионална државна помоћ	6.230,0	17.137,0	1.871,0	0,0	0,0	25.238
Укупно (А+Б)	61.293,2	24.592,2	1.871	22.702,5	264,9	110.724

Субвенције су инструмент којим се током 2019. године највише реализовала додела државне помоћи. Хоризонтални и регионални циљеви се финансирају директним инструментима (субвенције) и индиректним инструментима (порески подстицаји) доделе државне помоћи.

**Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији
2019. године (са пољопривредом)**

График 7.

4.1.1. Субвенције

Најзаступљенији инструмент доделе државне помоћи 2019. године биле су субвенције, са учешћем од 55,4% у укупно додељеној државној помоћи, за подстицање остваривање циљева како у пољопривреди тако и у сектору индустрије и услуга.

4.1.2. Порески подстицаји

Порески подстицаји у 2019. години износили су укупно 24.592,2 милиона динара, односно као инструмент доделе државне помоћи учествовали су са 22,2%.

За потребе овог извештаја, термин „порески подстицаји“ обухвата:

- пореске подстицаје одобрене на основу Закона о порезу на добит правних лица¹;
- пореске подстицаје одобрене на основу Закона о порезу на доходак грађана²;
- пореске подстицаје одобрене на основу Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање¹;

¹ („Службени гласник РС“, бр. 25/01, 80/02, 80/02 – др. закон, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 – др.закон, 142/14, 91/15 – аутентично тумачење, 112/15, 113/17, 95/18 и 86/19)

² („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 80/02 – др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 - испр., 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 – одлука УС, 7/12 – усклађени дин. изн., 93/12, 114/12 – одлука УС, 8/13 – усклађени дин.изн., 47/13, 48/13 - испр., 108/13, 6/14 - усклађени.дин.изн., 57/14, 68/14 – др. закон, 5/15 – усклађени дин. изн., 112/15, 5/16 - усклађени.дин.изн., 7/17 – усклађени дин. изн., 113/17, 7/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 4/19 – усклађени дин. износи, 86/19 и 5/20 – усклађени дин. износи)

- кроз умањење пореза и допирноса по основу улагања у основна средства и запошљавање.

4.1.3. Повољни кредити

Државна помоћи по основу одобрених повољних кредита 2019. године износи 1.871 милиона динара, односно заступљена је са 1,7% у укупно додељеној државној помоћи, што представља благо увећање у односу на претходне две извештајне године.

Износ државне помоћи садржан у повољним кредитима (под условима повољнијим од услова на банкарском тржишту капитала) представља позитивни ефекат повољније каматне стопе по којима су кредити одобрени, у односу на референтну каматну стопу која је објављена на сајту Комисије <http://www.kkdp.gov.rs>.

4.1.4. Гаранције

Гаранције, као инструмент доделе државне помоћи, чине 0,2% укупно додељене државне помоћи, док је апсолутни износ 264,9 милиона динара.

4.1.5. Остало

Остали инструменти доделе државне помоћи, чине 20,5% укупно додељене државне помоћи, док је апсолутни износ 22.703 милиона динара.

Остали инструменти обухватају продају непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања такси, feed-in тарифе.

¹ ("Службени гласник РС" бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 - др. закон, 112/15, 113/17)

5. ДРЖАВНА ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (*de minimis* државна помоћ)

De minimis државна помоћ (државна помоћ мале вредности) прати се одвојено од осталих државних помоћи и није приказана у укупном износу додељене државне помоћи. *De minimis* државна помоћ се може доделити за било коју намену, осим за, набавку друмских теретних возила учесницима на тржишту који обављају услуге превоза терета, подстицање извоза, односно за успостављање и функционисање дистрибутивне мреже или за друге текуће расходе повезане са извозном делатношћу, давање предности домаћим производима у односу на увозне производе.

Наиме, *de minimis* државна помоћ може да се додели појединачном учеснику на тржишту у висини до 23.000.000,00 динара, а у сектору друмског саобраћаја у висини до 11.500.000,00 динара, у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Однос државне помоћи мале вредности и државне помоћи додељене за индустрију и услуге 2015. године

График 8.

Додељена државна помоћ мале вредности 2019. године је износила 7.348 милиона динара, од чега је 6.335 милиона динара додељено са републичког нивоа, 351 милиона динара додељено је са покрајинског нивоа, а 663 милиона динара је додељено са нивоа јединица локалне самоуправе. У односу на 2018. годину када је *de minimis* државна помоћ износила 5.806 милиона динара, додељена *de minimis* државна помоћ у 2019. години бележи увећање за 9%.

Увећање доделе *de minimis* државне помоћи треба сагледати најпре у чињеници да су измене закона којима се уређује област јавног информисања донеле новину у смислу суфинансирања пројеката јавног информисања. Изменама прописа пројектно

суфинансирање јавног информисања је окарктерисано као *de minimis* државна помоћ која се може додељивати са свих нивоа власти. Поред тога, Министарство привреде је кроз различите програме подстицаја доделило *de minimis* државну помоћ за развој малих и средњих учесника на тржишту и предузетника. Такође, је значајни износ ове помоћи намењен истраживању, иновацијама и развоју кроз различите програме Владе.

6. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Република Србија сачињава годишње извештаје о додељеној државној помоћи почев од извештаја за 2003. и 2004. годину, а први извештај који је сачињен на основу усвојене законске регулативе је Извештај о додељеној државној помоћи за 2010. годину.

На основу досадашње праксе, може се закључити да је свест давалаца државне помоћи о потреби поштовања правила о пријављивању државне помоћи знатно побољшана, имајући у виду да је Комисија у највећем броју случајева доносила решења о дозвољености државне помоћи у поступку претходне контроле.

Постојање дугогодишњих шема државе помоћи је предуслов за системско сагледавање и контролу државне помоћи.

Промоцијом и обукама утиче се на смањење одлука које доноси Комисија у поступку накнадне контроле, односно промовише се култура пријављивања државне помоћи ради оцене усклађености са правилима за доделу државне помоћи у поступку претходне контроле, а све у циљу поштовање начела кумулације државне помоћи.

Повећање средстава намењених остварењу хоризонталних циљева у 2019. години у складу је са препоруком коју је Европска комисија дала земљама чланицама Европске уније да појачају напоре за смањење општег нивоа државне помоћи и да се додатно фокусирају на прелазак са подршке појединим предузећима, или секторима, на подстицање хоризонталних циљева, као што су запошљавање, регионални развој, заштита животне средине, обука, истраживање и развој. Тако је у 2019. години износ средстава опредељен за остварење циљева везаних за запошљавање увећан за 24% у односу на 2018. годину, док је то увећање износило 65% у односу на 2017. годину. Средства која се издвајају за запошљавање имају тренд раста из године у годину. У оквиру хоризонталних циљева су и средства издвојена за заштиту животне средине забележила раст у 2019. години у односу на 2018. и 2017. годину и то за 65%, односно 2,18 пута је додељен већи износ у 2019. години него у 2017. години. До наведене разлике је дошло због исказаних износа за feed-in тарифе – тарифе које се односе на подстицаје за коришћење обновљивих извора енергије. Даље, за хоризонталне циљеве који се тичу регионалног развоја у 2019. години издвојен је износ од 25.238 милиона динара који је незнатно мањи у односу на претходне две извештајне године, за 7%, односно 15%. На крају, уважавајући препоруке Европске комисије у Републици Србији дошло је до најзначајнијег умањење државне помоћи и то у оквиру секторске државне помоћи.

Секторска државна помоћ се односи на доделу средстава која су намењена секторима рударства, саобраћаја и челика. У оквиру ове помоћи од значаја је податак да се од 2017. године не бележи додела средстава у сектору челика. Даље, у сектору саобраћаја додела средстава остварује благи пад у 2019. и 2018. години у односу на 2017.

годину, највише због реформисања железничког сектора. Једини уједначени износи додељених средстава су забележени у сектору рударства и то са износом у 2019. години који је за 3% умањен у односу на 2018. годину, а повећан за 4% у односу на 2017. годину.

Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији 2019. године, састављен је и израђен на основу прилога које су доставили даваоци државне помоћи. За тачност, веродостојност, истинитост и потпуност података наведених у достављеним прилозима одговоран је давалац државне помоћи.